

การเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

Strengthening of health perception to prevent dengue fever among community leaders

Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province.

(Received: December 26,2023 ; Revised: December 27,2023 ; Accepted: December 29,2023)

อเนก นนทะมัตย์¹
Anek Nonthamat¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ และศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระยะเวลาในการวิจัย มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ระหว่างระหว่างเดือนตุลาคม 2565 ถึง เดือนกันยายน 2566 รวม 12 เดือน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 64 คน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Dependent t – test

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง หลังดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนและหลังการดำเนินงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่าก่อนแนวทาง และมีจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออก น้อยกว่าค่า median ทั้งโดยรวมและรายหมู่บ้าน

คำสำคัญ: การรับรู้ด้านสุขภาพ โรคไข้เลือดออก ผู้นำชุมชน

ABSTRACT

This study was action research. have a purpose To study community leaders' health awareness of dengue fever prevention. Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province and study ways to enhance health awareness in preventing dengue fever among community leaders. Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province There is a research period. There is a time period for conducting research. Between October 2022 and September 2023, a total of 12 months. Sample size were 64 Community leader, Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province, data collected from questionnaires. Data analyzed by Content analysis (Content Analysis) frequency, percentage, mean and standard deviation and Dependent t – test.

The results of the study found that Health awareness in dengue fever prevention among community leaders Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province Before proceeding Overall and each aspect is at a moderate level After processing Overall and each aspect is at the highest level and when comparing the level of health awareness in preventing dengue fever among community leaders Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province Before and after operation There is a difference. Statistically significant at the .05 level. The guidelines for enhancing health awareness in preventing dengue

¹ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

fever among community leaders Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province There is an average score of health perception on dengue fever prevention among community leaders. Lao Hai Ngam Subdistrict Health Promoting Hospital Kalasin Province than before the guidelines and the number of dengue fever patients was lower than the median both overall and in each village

Keywords: health perception Dengue fever, community leaders

บทนำ

โรคเลือดเลือดออกเป็นโรคระบาดชนิดหนึ่งที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue virus) โดยมีพาหะเป็นยุงลาย (Aedes aegypti) โดยเฉพาะยุงลายตัวเมียที่ชอบหากินในเวลากลางวัน ผู้ที่ถูกยุงลายที่มีเชื้อไวรัสเดงกีกัดอาจเกิดการติดเชื้อและมีอาการได้ ไวรัสเดงกีมี 4 สายพันธุ์ ได้แก่ ไวรัสเดงกีสายพันธุ์ 1, 2, 3 และ 4 โดยทุกสายพันธุ์สามารถทำให้เกิดไข้เลือดออกได้ มนุษย์จึงสามารถติดเชื้อไวรัสเดงกีซ้ำได้หลายครั้ง เมื่อติดเชื้อสายพันธุ์ใดแล้วร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อสายพันธุ์นั้นไปตลอด แต่จะมีภูมิคุ้มกันต่อสายพันธุ์อื่นเพียงชั่วคราว อาการมีความรุนแรงแตกต่างกันไป ผู้ป่วยส่วนมากจะไม่มีอาการ สำหรับผู้ที่มีอาการ จะมีอาการที่เด่นชัดคือ ไข้สูง (39-40 องศาเซลเซียส) อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา ปวดเมื่อยตามตัว ปวดท้อง (โดยเฉพาะด้านขวาบน) คลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร อาจมีเลือดออกที่ตำแหน่งต่าง ๆ โดยที่พบบ่อยที่สุดคือบริเวณผิวหนัง ลักษณะเป็นจุดเลือดออกเล็ก ๆ กระจายตามแขนขา ลำตัว ที่พบบ่อยถัดมาคือเลือดกำเดาไหล กรณีมีเลือดออกที่อวัยวะภายใน เช่นทางเดินอาหารจะมีอาเจียนเป็นเลือด ถ่ายดำและซีดอย่างรวดเร็ว ถ้ายังมีเกล็ดเลือดต่ำร่วมด้วยอาการเลือดออกก็จะรุนแรงมากบางรายที่เมื่อไข้ลงแล้วจะมีภาวะช็อคตามมา ภาวะช็อคจากไข้เลือดออกเกิดจากการที่สารน้ำในหลอดเลือดรั่วออกไปนอกหลอดเลือด สามารถทำให้มีความดันโลหิตต่ำ มีอเท้านกระสับกระส่าย ปัสสาวะออกน้อย ซึม ชักหมดสติหรือหัวใจหยุดเต้นได้¹

จากรายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออกกองโรคติดต่อฯ โดยแมลง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พบว่าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม

ถึง วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 (สัปดาห์ที่ 20) มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย จำนวน 16,650 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 25.16 ต่อประชากรแสนราย และผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออกจำนวน 14 ราย คิดเป็นอัตราราย 0.08 ต่อประชากรแสนราย ซึ่งจากสถิติดังกล่าวพบว่าจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในปี พ.ศ. 2566 สูงกว่าปี พ.ศ. 2565 ณ ช่วงเวลาเดียวกันถึง 4.7 เท่า²

การรักษา ปัจจุบันยังไม่มียาต้านไวรัสสำหรับโรคไข้เลือดออกโดยเฉพาะ ดังนั้นการรักษาหลักจึงเป็นการรักษาตามอาการเพื่อประคับประคองให้ร่างกายของผู้ป่วยกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว เช่น ให้ยาลดไข้แก้ปวด เช็ดตัวลดไข้ ดื่มน้ำเกลือแร่บ่อยๆ หลีกเลี่ยงการรับประทานยาลดไข้ที่ทำให้เกิดการระคายเคืองกระเพาะอาหารเนื่องจากจะเพิ่มความเสี่ยงของภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร ในรายที่อาการไม่รุนแรงอาจหายได้เองภายใน 2-7 วัน แต่หากพบว่าผู้ป่วยมีอาการกระสับกระส่ายอาเจียนมาก ปวดท้องมาก ไข้ลดลงอย่างรวดเร็ว ตัวเย็นผิดปกติ ไม่ปัสสาวะนานกว่า 6 ชั่วโมง ควรรีบไปพบแพทย์โดยเร็วที่สุด^{1,3,4,5}

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

รูปแบบงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีระยะเวลาในการวิจัย มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนตุลาคม 2565 ถึง เดือนกันยายน 2566 รวม 12 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน จำนวนหมู่บ้าน 3 คน ตัวแทน อปท. จำนวนหมู่บ้าน 2 คน และ ตัวแทนชุมชน จำนวนหมู่บ้าน 3 คน รวม 8 หมู่บ้าน จำนวน 64 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย การบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

1. เก็บรวบรวมข้อมูล การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ (เดือนตุลาคม 2565)

2. วิเคราะห์ข้อมูล การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ (เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2565)

3. ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ (เดือนธันวาคม 2565)

4. ฝึกปฏิบัติและติดตามการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออกของบุคลากรด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ (เดือนมกราคม - สิงหาคม 2566)

5. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง

6. เก็บรวบรวมข้อมูล การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังการดำเนินงาน (เดือนกันยายน 2566)

จริยธรรมงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับการรับรองจริยธรรมงานวิจัย โดยคณะกรรมการการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การ

แจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ Dependent t - test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ในการเปรียบเทียบ การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนและหลังการดำเนินงาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ในการวิเคราะห์ การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการศึกษา

1. การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง หลังดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย การเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยงวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์โรคและดัชนีลูกน้ำยุงลายอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดรุนแรง การป้องกันโรคและควบคุมยุงพาหะ การสื่อสารความเสี่ยงและสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายในชุมชน รมรงค์ จัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย การดูแลป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงกัด

3. การเปรียบเทียบระดับการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนและหลังการดำเนินงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่าก่อนแนวทางรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระดับการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าโฮงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนและหลังการดำเนินงาน
(Dependent t - test)

ตัวแปร	ก่อน		หลัง		df	t	p-value	95%CI	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.				lower	upper
การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก	2.89	0.38	4.75	0.18	63	-27.159	.000	-1.99199	-1.71894
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก	2.82	0.36	4.78	0.19	63	-29.111	.000	-2.08511	-1.81723

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระดับการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไธงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนและหลังการดำเนินงาน
(Dependent t - test)

ตัวแปร	ก่อน		หลัง		df	t	p-value	95%CI	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.				lower	upper
การรับรู้ความสามารถของ ตนเองในการป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออก	2.94	0.35	4.72	0.18	63	-27.792	.000	-1.90933	-1.65317
รวม	2.89	0.20	4.75	0.09	63	-51.693	.000	-1.93464	-1.79062

4. ผลการดำเนินงานในการป้องกันโรค
ไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลเหล่าไธงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

มีจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออก น้อยกว่าค่า median
ทั้งโดยรวมและรายหมู่บ้าน รายละเอียดดังตารางที่
2

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
เหล่าไธงาม จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่บ้าน	หมู่	ค่า median	จำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออก
เหล่าไธงาม	1	2	0
เหล่าไธงาม	2	1	0
โนนยาง	3	2	0
กลาง	6	4	1
กลาง	7	2	0
เหล่าไธงาม	9	1	0
เหล่าไธงาม	10	1	0
โนนยาง	11	2	1
รวม		22	2

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า การรับรู้ด้านสุขภาพ
ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไธงาม
จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนดำเนินการ โดยรวมและราย
ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษา
ความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับการ
ปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตำบลละ
ลวด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์⁶ ดังนั้นจึงได้จัดทำ
แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการ
ป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไธงาม
จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย การเฝ้าระวังและ
ประเมินความเสี่ยงวิเคราะห์และติดตาม
สถานการณ์โรคและดัชนีลูกน้ำยุงลายอย่างต่อเนื่อง
เพื่อค้นหาพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดรุนแรง การ
ป้องกันโรคและควบคุมยุงพาหะ การสื่อสารความ
เสี่ยงและสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของชุมชน
ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายใน
ชุมชน รมณรงค์ จัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้เป็นแหล่ง
เพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย การดูแลป้องกันตนเอง
ไม่ให้ถูกยุงกัด ตามแนวคิดของ ร่างแนวทางการ

ปฏิบัติงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค ไข้เลือดออก ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ส่งผลให้ การรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไทรงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับระดับการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไทรงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนและหลังการดำเนินงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไทรงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไทรงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่าก่อนแนวทางทำให้ผลการดำเนินงานในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไทรงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออก น้อยกว่าค่า median ทั้งโดยรวมและรายหมู่บ้าน สอดคล้องกับการศึกษา ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้าน

สุขภาพต่อความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย จังหวัดตรัง⁷

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าไทรงาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรประกอบด้วย การเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยงวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์โรคและดัชนีลูกน้ำยุงลายอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดรุนแรง การป้องกันโรคและควบคุมยุงพาหะ การสื่อสารความเสี่ยงและสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของชุมชน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายในชุมชน รมณรงค์ จัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย การดูแลป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงกัด

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชน ในระยะยาวเพื่อความยั่งยืนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. วรวิทย์ กันทะมาลี นพพร อภิวัฒนากุล.(2565). ความรู้สำหรับประชาชน โรคไข้เลือดออก สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย <https://www.pidst.or.th/A713.html>
2. ทวีติยา สุจริตรักษ์.(2566). หมอเตือนหน้าฝน ระวังโรคไข้เลือดออกระบาด เผยตั้งแต่มกราคม-พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2566 พบมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกแล้วกว่า 1.6 หมื่นราย <https://www.cmu.ac.th/th/article/9f4c558d-af38-4592-bf6f-cfed5ad8b4a9>
3. สำนักโรคติดต่อ ำโดยแมลง กรมควบคุมโรค. (2558). คู่มือวิชาการโรคติดต่อเฉียบพลันและโรคไข้เลือดออกเดงกีด้านการแพทย์และสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.
4. Chiu-Jung Chang. (2018). Epidemiological, clinical and climatic characteristics of dengue fever in Kaohsiung City, Taiwan with implication for prevention and control. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0190637>.
5. World Health Organization. (2019). Dengue and severe dengue. <https://www.who.int/newsroom/factsheets/detail/dengue-and-severe-dengue>.

6. พรทิพย์ แก้วชิน ฉัญญานุช ไพรวงษ์ ธนาคาร เสถียรพูนสุข วิฑูรย์ เจียกงเหลื่อม ภาวินี ทิพย์กระโทก เสาวลักษณ์ บุตรศรี สมปอง ทาทอง สิริรินทร์ สีเสณวรรณาสกุล พิลาศ สว่างสุนทรเวศย์.(2564).ความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตำบลละลวด อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอร์ทเทิร์น. 2(3). 70-84
7. วรรัตน์ ทิพย์รัตน์, กนกพรรณ พรหมทอง, มนต์รี รักภักดี.(2563). ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย จังหวัดตรัง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 40(5). 71-84